

A PERFELVÉTELI SZAK

Dr. Pákozdi Zita egyetemi adjunktus
SZTE-ÁJTK Civilisztikai Tudományok Intézete

I. ÚTMUTATÓ

Az olvasóleckében a perfelvételi szakot ismerheti meg. Megtanulja a perfelvétel rendeltetését, tartalmát és útjait, tisztában lesz a perfelvételi iratokkal, azok tartalmi elemeivel és előterjesztésük szabályaival. Megismeri a perfelvételi tárgyaláson való megjelenés jelentőségét és ennek indokát, valamint a tárgyaláson való részvétel esetén követni tudja az ott történeteket. Végül tudni fogja a perfelvétel lezárásának módjait és jelentőségét, az ahhoz fűződő jogkövetkezményt.

Olvasási idő: 50 perc.

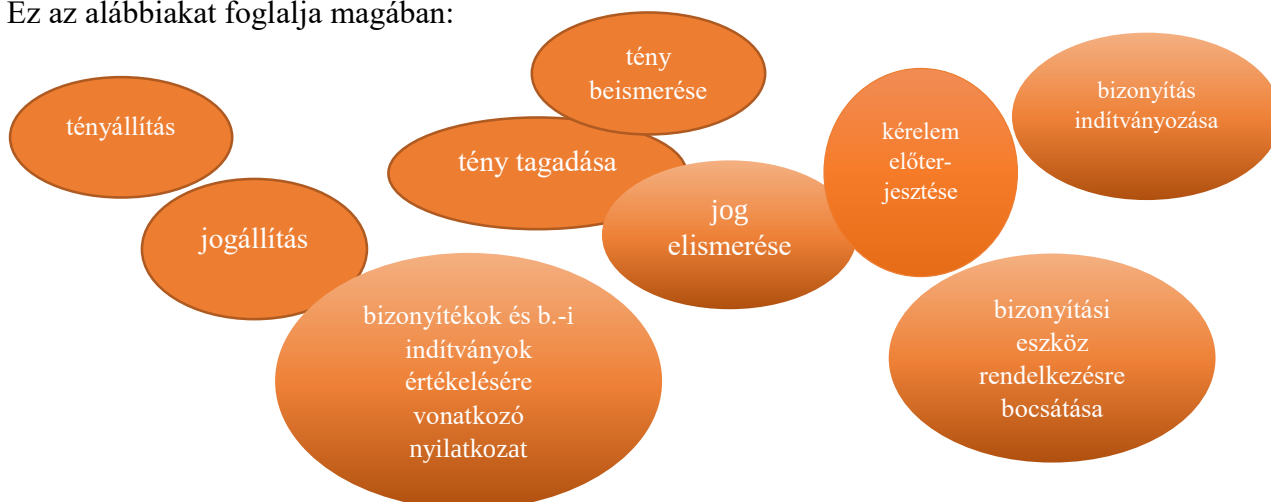
II. TANANYAG

1. A perfelvétel

1.1. A perfelvétel tartalma

A perfelvételi szak rendeltetése a perfelvételi nyilatkozatok megtétele és véglegesítése, annak érdekében, hogy a jogvita személyi és tárgyi keretei rögzüljenek (*a felek és a bíróság is tisztában legyen azzal, hogy kik között és miről szól a per*). **A perfelvétel tehát a jogvita kereteinek a meghatározására szolgál.**

Ez az alábbiakat foglalja magában:

A perfelvételi nyilatkozatokat a felek jogosultak és egyben kötelesek megtenni, tehát alapvetően ők határozzák meg a jogvita kereteit. A perfelvételben azonban a bíróság is részt

vesz: közrehat a perfelvételi nyilatkozat hiánytalan, törvénynek megfelelő előterjesztésében (anyagi pervezetés).

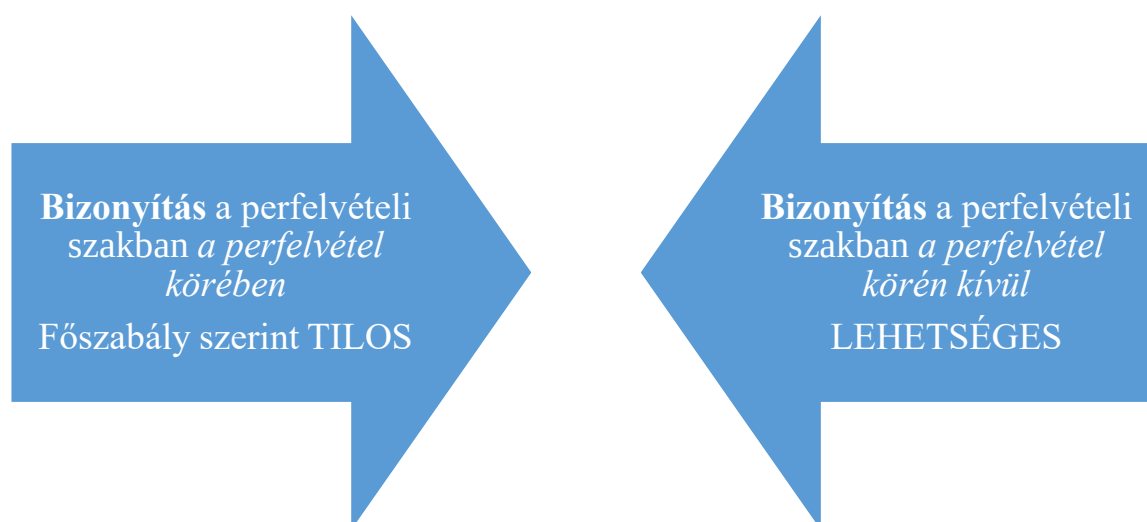
1.2. Bizonyítás a perfelvételi szakban

A perfelvételi szak rendeltetésére figyelemmel a perfelvétel körében bizonyítást főszabály szerint nem lehet fogatosítani. A bizonyítás a per érdemét tekintve ugyanis az érdemi tárgyalási szakban történik.

Kivételesen a perfelvétel körében előfordulhat bizonyítás lefolytatása:

- o amennyiben az előzetes bizonyítás fogatosításának feltételei fennállnak (Pp. 334. §)
- o amennyiben a jogvita kereteinek meghatározásához különleges szakértelem szükséges [Pp. 300. § (1) bekezdés].

Ugyanakkor a bíróság a perfelvétel körén kívül eső eljárási cselekmények tekintetében a perfelvételi szakban is a Pp. szabályai szerint jár el, amelynek során a nem a perfelvétel körébe eső cselekmények során bizonyítás fogatosítható lesz. Például a felek személyében beálló változások megítélésénél, a költségkezdvezmény iránti kérelem elbírálásánál.

1.3. A nyilatkozatok megváltoztatásának lehetősége – szankció

A perbeli nyilatkozatok a perfelvételi szakban szabadon megváltoztathatók, ehhez a bíróság engedélye és az ellenérdekű fél hozzájárulása sem szükséges.

Ugyanakkor, ha a fél a perfelvételi nyilatkozatát úgy teszi meg vagy változtatja meg, hogy arra korábban lehetősége volt, a bíróság a felet pénzbírsággal sújtja.

1.4. Keresetváltoztatás a perfelvételi szakban

Fogalma

Ha a fél a keresetével - ideértve a viszontkeresetet és beszámítást is - összefüggésben előadott korábbi

- a) jogállításához képest *eltérő vagy további* érvényesíteni kívánt **jogot állít**, vagy
- b) kérelméhez képest a *kérelem*, illetve annak valamely része *összesszerűségét vagy tartalmát* megváltoztatja, vagy *további kérelmet* terjeszt elő.

Feltételei

Anyagi jogi: a megváltoztatott kereset **ugyanabból vagy** – ténybeli és jogi alapon – **összefüggő jogviszonyból** ered, mint a korábbi kereset.

Eljárásjogi: a **perfelvétel lezárásáig**, a **keresetlevélre** vonatkozó szabályoknak megfelelő tartalommal.

- Ha a keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozat nem felel meg a keresetlevélre vonatkozó szabályoknak a Pp. 176. §-a szerint jár el a bíróság – hiánypótlást rendelhet el, illetve a keresetváltoztatást visszautasítja végzéssel.
- Ha a keresetváltoztatás feltételei nem állnak fenn, akkor a bíróság a keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozatot elutasítja.

Formája

Írásban és szóban egyaránt lehetséges a perfelvételi szakban.

2. A perfelvétel útjai

A perfelvétel módját a bíróság határozza meg. A jogalkotó nagyfokú mérlegelési lehetőséget kívánt biztosítani a bíróság számára abban a körben, hogy a per előkészítését miként folytassa le. Ennek során mind az ügytípus, mind az ügy bonyolultsága alapján a bíróság jogosult mérlegelni, hogy a perfelvétel melyik útjának alkalmazását tartja indokoltnak a perben. A jogalkotó tehát nem írta elő bizonyos esetekre konkrét perfelvételi út alkalmazását, annak megválasztása minden esetben – a konkrét ügy egyedi körülményeinek mérlegelése alapján – a bíróság jogköre.

Lényeges, hogy az egyes perfelvételi utak nem vegyíthetők.

a. **írásbeli perfelvétel és perfelvételi tárgyalás**

A bíróság kézbesíti az írásbeli ellenkérelmet (vizontkereset-levelet, beszámítást tartalmazó iratot) a felperesnek, és felhívja, hogy 15 napon nyilatkozzon az abban foglaltakra, amelynek keretében terjesszen elő válasziratot. A válaszirat beérkezése, illetve az arra nyitva álló határidő letelte után a bíróság kitűzi a perfelvételi tárgyalást és arra megidézi a feleket. Az idézéssel együtt a válasziratot kézbesíti az alperesnek, és felhívhatja arra az alperest, hogy a válasziratban írtakra terjesszen elő vizontválaszt.

b. **perfelvételi tárgyalás további írásbeli előkészítés nélkül**

A bíróság az írásbeli ellenkérelem beérkezése után kitűzi a tárgyalást, arra megidézi a feleket, és az írásbeli ellenkérelmet kézbesíti a felperesnek.

Az idézésben tájékoztatni kell a feleket, hogy kötelesek gondoskodni olyan személy jelenlétéről, aki tény- és jogkérdésben nyilatkozatot tud tenni, a tárgyalás elhalasztása nem lehetséges arra tekintettel, hogy a jelenlévő nem tud nyilatkozni a felmerült kérdésekben.

c. a perfelvételi **tárgyalás mellőzése**

A bíróság végzésben értesíti a feleket, hogy a perfelvételt tárgyalás tartása nélkül le kívánja zárni, és tájékoztatja őket ennek jogkövetkezményeiről, valamint arról, hogy 15 napon belül tárgyalás tartását kérhetik. Ha bármelyik fél kéri a perfelvételi tárgyalás megtartását, a bíróság köteles perfelvételi tárgyalást tartani.

A felek a perfelvétel e módjának alkalmazását kérhetik is, a felperes a keresetlevélben, az alperes az írásbeli ellenkérelemben.

3. A perfelvétel iratai

- írásbeli ellenkérelem
- válaszirat
- viszontválasz
- előkészítő irat
- viszontkereset-levél
- beszámítást tartalmazó irat

Írásbeli ellenkérelem

A keresetlevél „tükörképe”: bevezető, érdemi és záró részre tagolódik.

Válaszirat, viszontválasz

A felperes a válasziratban az írásbeli ellenkérelemben foglaltakra nyilatkozik, ezért ebben az iratban

- elő kell adnia, hogy az ellenfél nyilatkozatát mennyiben és milyen okból vitatja, illetve, hogy
- az ellenfél állítási és bizonyítási szükséghelyzet körében tett felhívását milyen okból nem teljesíti, továbbá
- nyilatkoznia kell a bíróság anyagi pervezetése szerinti felhívására.

Amennyiben a felperes keresetváltoztatással kíván élni az ellenkérelem nyomán, a keresetváltoztatást felhívás nélkül is előterjesztheti, akár a válasziratban, akár külön iratban.

Előkészítő irat

Az előkészítő iratban a fél

- feltüntetheti azt a perfelvételi nyilatkozatot, amelynek előterjesztésére a bíróság felhívta, illetve
- kereset-, viszontkereset-, ellenkérelem-változtatásra irányuló és ezekkel összefüggő perfelvételi nyilatkozatot adhat elő.

Viszontkereset-levél

Anyagi jogi feltétele: a viszontkeresettel érvényesített követelés a keresettel azonos jogviszonyból származik.

Eljárásjogi feltétele: előterjesztése **főszabály szerint** írásban, a kereset közlésétől számított 45 napon (vagy a bíróság által meghosszabbított határidőn) belül, de legkésőbb az írásbeli ellenkérelem benyújtásával egyidejűleg lehetséges. **Kivételesen** az ellenkérelem előterjesztése után, **a tárgyalás berekesztéséig** lehetséges írásban és **szóban is**, ha az alperes valószínűsíti, hogy az előterjesztés alapjául szolgáló ok önhibáján kívül az írásbeli ellenkérelem előterjesztésére nyitva álló határidő lejártát követően jutott a tudomására vagy következett be.

Hatáskör, illetékesség:

- törvényszék előtt nincs helye járásbíróság hatáskörébe tartozó viszontkereset indításának, kivéve vagyoni jogi perben a vagyoni jogi igény iránti viszontkeresetet
- járásbíróság előtt indítható olyan viszontkereset, amelyben a követelés összege a törvényszék hatáskörébe tartozna, ha a viszontkeresettel érvényesített igény alkalmas a beszámításra, és a felperesi és alperesi követelések beszámítását követően a kereseti követelést meghaladó részre a járásbíróságnak van hatásköre
- vagyoni jogi perben a bíróság egyéb illetékességi ok hiányában is illetékes a viszontkeresetre, kivéve, ha az elbírálása más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozik.

Tartalma és mellékletei: a keresetlevélre vonatkozó szabályok az irányadók.

A viszontkereset-levél visszautasítása: végzéssel történik, ha

- törvény megsértésével terjesztették elő (pl. a 45 napos határidőn túl)
- a keresetlevél visszautasításának van helye (ún. pergátló akadályok fennállása – Pp. 176. §)
- viszontkereset indításának a törvény értelmében nincs helye (pl. más perben a felperes követelésével szemben már beszámított követelés esetében, sajtóhelyreigazítás iránt indított perben).

A végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

A viszontkereset-levél részbeni visszautasítása és áttétel nem lehetséges.

Joghatások fenntartása: a viszontkereset megindításához ugyanazok a joghatások fűződnek, mint a keresetindításhoz, a viszontkereset-levél visszautasítása esetén a joghatások elenyésznek, amelyek a viszontkereset-levélnek újbóli, a végzés jogerőre emelkedését követő 30 napon belüli, szabályszerű benyújtásával fenntarthatók.

Beszámítást tartalmazó irat

Az alperes ellenkövetelését beszámítás útján is érvényesítheti.

A beszámítás és a viszontkereset összehasonlítása:

Beszámítás	Viszontkereset
Járulékos jellegű intézmény, osztja a kereset jogi sorsát	Önálló jogintézmény, nem függ a kereset jogi sorsától
Nem illetékköteles beadvány	Illetékköteles beadvány
Előterjesztése kivételesen a másodfokú eljárásban is lehetséges	Előterjesztése kizárólag az elsőfokú eljárásban lehetséges
A kereseti kérelmet legfeljebb kiolthatja, azon túl nem terjedhet.	A kereseti kérelmen túlterjeszkedhet, azon túli marasztalás is lehetséges.

Előterjesztése: főszabály szerint írásban, a kereset közlésétől számított 45 (vagy a bíróság által meghosszabbított határidőn) belül, de legkésőbb az írásbeli ellenkérelem benyújtásával egyidejűleg.

E határidő után akkor lehetséges a perben beszámítással élni – akár a tárgyaláson, szóban is –, ha

- a beszámítást az ellenfél elismeri, vagy
- a beszámítani kért követelés e határidő után járt le, vagy
- a beszámítani kért követelés a fél által indított más perben hozott jogerős ítéleten alapul, vagy
- a fél valószínűsíti, hogy az előterjesztés alapjául szolgáló ok önhibáján kívül, az írásbeli ellenkérelem előterjesztésére nyitva álló határidő lejártát követően jutott a tudomására vagy következett be, feltéve, ha nem áll fenn kizáró ok [Pp. 209. § (2) és (3) bekezdések].

Tartalma és mellékletei: a keresetlevélre vonatkozó szabályok az irányadók, azzal, hogy a beszámítást tartalmazó iratban ki kell munkálni a beszámítást (a beszámítás mikor, mennyiben, miként szüntette/ szünteti meg a felperesi követelést).

A beszámítást tartalmazó irat visszautasítása: végzéssel történik, ha

- törvény megsértésével terjesztették elő (pl. a 45 napos határidőn túl)
- a keresetlevél visszautasításának van helye (ún. pergátló akadályok fennállása – Pp. 176. §)

A végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

A beszámítást tartalmazó irat/nyilatkozat részbeni visszautasítása és áttétel nem lehetséges.

Joghatások fenntartása: a beszámítást tartalmazó irat előterjesztéséhez, illetve a perbeli beszámítási nyilatkozathoz ugyanazok a joghatások fűződnek, mint a keresetindításhoz, amelyek visszautasítás esetén elenyésznek. A joghatások fenntarthatók a beszámítási

irat/nyilatkozat újbóli, a visszautasító végzés jogerőre emelkedését követő 30 napon belüli, szabályszerű benyújtásával.

A beszámítást tartalmazó irattal szemben írásbeli ellenkérelmet kell előterjeszteni, ennek elmulasztása azonban nem jár bírósági meghagyás kibocsátásával, ilyen esetben a perfelvételi nyilatkozat elmulasztásának általános szabályait kell alkalmazni [Pp. 203. § (2) bekezdés].

A perfelvételi iratok előterjesztése

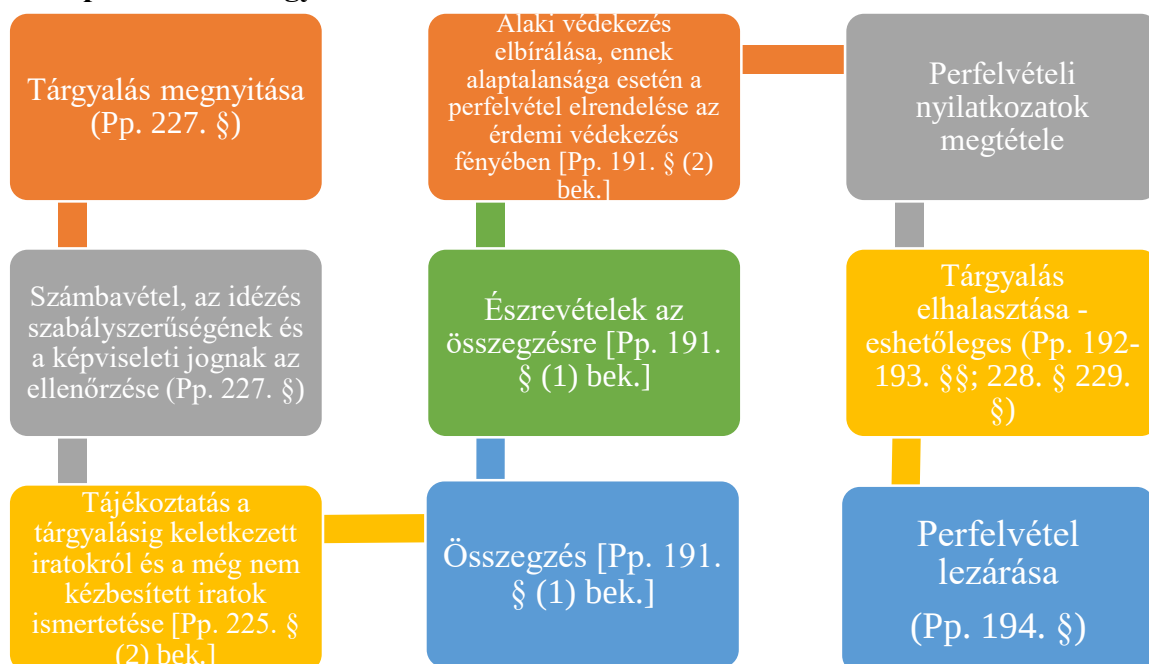
A perfelvételi iratok abban az esetben terjeszthetők elő, ha azt törvény lehetővé teszi (vizontkereset-levél, beszámítást tartalmazó irat), vagy ha a felet arra a bíróság felhívta (ellenkérelem, válaszirat, viszontválasz, előkészítő irat). E szabály megsértésével előterjesztett perfelvételi irat hatálytalan.

Több, eltérő fajtájú perfelvételi irat (pl. írásbeli ellenkérelem és vizontkereset-levél) egy beadványban is előterjeszthető, ebben az esetben a perfelvételi iratok azonos tartalmi elemeit (pl. bevezető rész) elegendő egyszer előadni.

Ha a fél felhívás ellenére nem tesz nyilatkozatot, úgy kell tekinteni, hogy nem vitatja az ellenfél állításait és bizonyítékát, nem ellenzi az ellenfél kérelmeinek és bizonyítási indítványainak teljesítését, nem kíván perfelvételi nyilatkozatot tenni és azok alátámasztására bizonyítási indítványt előterjeszteni.

A bíróság a perfelvételi iratok előterjesztésének szabályairól, illetve az e szabályokhoz kapcsolódó jogkövetkezményekről a felet a perfelvételi irat előterjesztésére irányuló első felhívás alkalmával tájékoztatja.

4. A perfelvételi tárgyalás menete

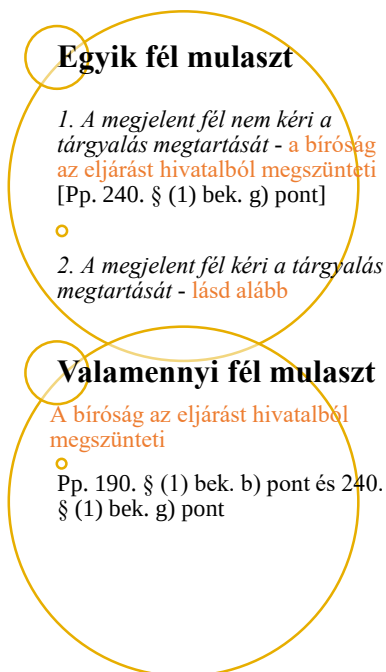
Perfelvétel lezárása után:

- egyezség megkísérlése

- áttérés nyomban érdemi tárgyalásra, ha nem lehetséges, akkor az érdemi tárgyalás kitűzése

5. A perfelvételi tárgyalás elmulasztása

A tárgyalás elmulasztása akkor valósul meg, ha szabályszerű idézés ellenére a fél jogi képviselője, illetve a fél a tárgyaláson nem jelent meg.

Ha a megjelent fél kéri a tárgyalás megtartását, úgy kell tekinteni, hogy:

- a mulasztó fél a megjelent fél tényállításait, jogállításait, bizonyítékait **nem vitatja**, bizonyítási indítványait **nem ellenzi** – kivéve, ha a tárgyalást megelőzően ezzel ellentétes nyilatkozatot
- a mulasztó félnek az írásbeli nyilatkozatán túl **egyéb perfelvételi nyilatkozata nincs**, és

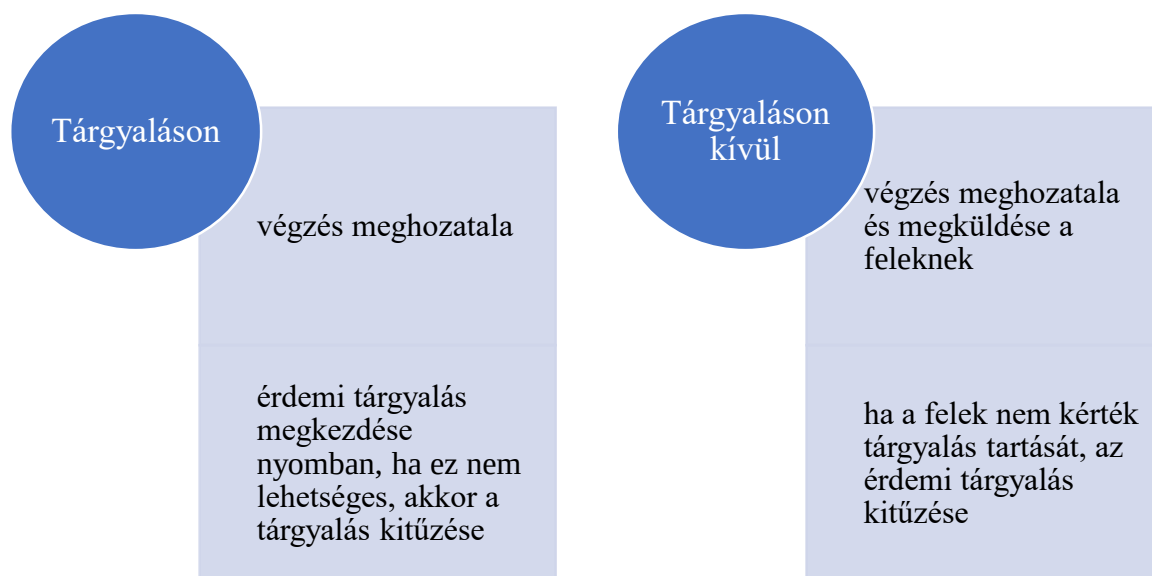
a tárgyaláson tett nyilatkozatok közöltek a mulasztó féllel, a perfelvétel a mulasztástól függetlenül lezárható [Pp. 190. § (2) bekezdés].

**A perfelvételi tárgyalás elmulasztása
soha nem vezethet az eljárás szüneteléséhez.**

Mindkét fél (felperes és alperes is) kérheti a tárgyalás megtartását a távolléte ellenére, de ez csak az érdemi tárgyalás elmulasztásánál vehető figyelembe [Pp. 121. § (1) bekezdés b) pont]. Ennek oka, hogy a perfelvételi tárgyaláson a jelenlét rendkívül fontos, a jogalkotó szerint ugyanis a megjelenési fegyelem pozitívan tudja befolyásolni a perfelvételi tárgyalás eredményességét. A perfelvételi tárgyalás távollétben való megtartása nem kérhető, azon a megjelenés kötelező, amely az eljárástámogatási kötelezettségből is következik.

6. A perfelvétel lezárása

A perfelvételi nyilatkozatok megtétele után a bíróság a perfelvételt lezárja, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a nyilatkozatok a jogvita személyi és tárgyi kereteit meghatározzák.

A perfelvétel lezárására a feleket figyelmeztetni kell.

A tárgyaláson a bíróságnak fel kell hívni a feleket, hogy amennyiben van még perfelvételi nyilatkozatuk, úgy azt terjesszék elő.

Tárgyaláson kívül a bíróság végzésben értesíti a feleket, hogy a perfelvételt tárgyalás tartása nélkül le kívánja zárni, és tájékoztatja őket ennek jogkövetkezményeiről, valamint arról, hogy 15 napon belül tárgyalás tartását kérhetik. Ha bármelyik fél kéri a perfelvételi tárgyalás megtartását, a bíróság köteles tárgyalást tartani.

A perfelvételt lezáró végzés tartalma: a végzés csak **a lezárás tényét rögzíti**, a jelentős tényállításokat, jogállításokat, alkalmazandón jogszabályhelyeket és az indítványokat nem tartalmazza (ezek a peres iratokból állapíthatók meg), indokolni nem szükséges.

Ellene fellebbezésnek nincs helye, és az a bíróságot köti.

7. Percezúra

Tartalma: **a percezúra permetszést jelent, az elsőfokú eljárás „kettévágása”**. A perfelvétel lezárásának lényegi következménye.

Nem azonos a perfelvételt lezáró végzéssel.

Joghatása: **a felek személye, a jogvita tárgya** (érvényesíteni kívánt jog) **és annak elbírálásának a keretei** (tényállítások, alkalmazandó jogszabályok, bizonyítékok, bizonyítás indítványok, tehát perfelvételi nyilatkozatok) **rögzülnek**, azaz **beáll a preklúzió**. A rögzült nyilatkozatok megváltoztatása, és új (perfelvételi nyilatkozatnak minősülő) nyilatkozatok előterjesztése csak kivételesen és szűk körben lehetséges az érdemi tárgyalási szakban.

III. TOVÁBBI FORRÁSOK

Tankönyv: Polgári eljárásjog I. (szerk.: Nagy Adrienn – Wopera Zsuzsa), Wolters Kluwer, Budapest, 265-277. oldalak

Törvény: Pp. 183-213. §§

Kommentárok:

A polgári perrendtartás és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja I. (szerk.: Varga István). HVG-Orac, Budapest, 2018. 805-890. oldalak

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény magyarázata (szerk.: Wopera Zsuzsa). Wolters Kluwer, Budapest, 2017. 283-324. oldalak

Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez (szerk.: Wopera Zsuzsa). Magyar Közlöny Lap. és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2017. 374-403. oldalak

Releváns joggyakorlat:

BDT2019. 4014.

BDT2019. 4083.

BDT2020. 4122.

KKT 15. (<https://www.kuria-birosag.hu/hu/uj-pp-jogert>)

CKOT2017.07.07: 13. (<https://www.kuria-birosag.hu/hu/ckot-allasfoglalasok>)

CKOT2018.06.20: 14.

CKOT2018.06.20: 44.

CKOT2018.06.20: 19.

CKOT2018.11.09: 37.

IV. ELLENŐRŐ KÉRDÉSEK

1. Ismertesse részletesen az egyes perfelvételi útvonalakat!
2. Hasonlítsa össze a beszámítást és a viszontkeresetet!
3. A felperes 23.000.000,-Ft szerződés megszegésből eredő kár megtérítésére kéri kötelezni az alperest. A per a Kecskeméti Járásbíróság előtt van folyamatban. Az alperes a perben viszontkeresetet terjesztett elő a felperessel szemben a szerződés hibás teljesítése miatt, követelésének értéke 52.000.000,-Ft. Tárgyalhatja-e a viszontkeresetet a Kecskeméti Járásbíróság bírójaként? Válaszát indokolja!
4. Mi a különbség a perfelvételi tárgyaláson elvégzendő iratismertetés és összegzés között?
5. Hogyan (milyen eljárási rend keretében) zárja le a perfelvételt bíróként, ha az ügy megítélése egyszerű, és a keresetlevél, valamint az írásbeli ellenkérelem által a jogvita keretei teljes egészében meghatározhatók?

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. A tananyag elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

